

Nr 282.

Av herr **Gustafsson i Bogla m. fl.**, om utredning rörande den inom arméns tygverkstäder anställda lägre tekniska personalens utbildnings- och arbetsförhållanden.

Den lägre tekniska personalen vid arméns tygverkstäder bör beredas tillfälle att vid statens hantverksinstitut och centrala pedagogiska anstalten följa de senaste rönen och erfarenheterna inom hantverk och industri för civila mästare och yrkeslärare. Statens hantverksinstitut och pedagogiska anstalten fylla en stor uppgift, då de genom kurser och föreläsningar, tekniska informationer och försöksverksamhet bereda yrkesutövare inom hantverk och industrier tillfälle att förvärva ökad yrkesutbildning och ökade möjligheter att följa utvecklingen på olika yrkesområden.

Ett flertal av tygstatens tygverkmästare, tyghantverkare och yrkesarbetare ha ej på de senaste 5—8 åren fått tillfälle att följa yrkesutvecklingen inom respektive yrken. Det vore av mycket stort värde för yrkesutbildningen vid arméns tygverkstäder om nämnda personal kunde tillgodogöra sig de förstklassiga yrkeskunskaper och undervisningsmetoder, som meddelas vid hantverksinstitutet och pedagogiska anstalten. På grund av att försvaret under senare år i hög grad mekaniserats måste den yrkesanställda personalen (såväl yrkesarbetare som hantverksunderbefäl) vara med i utvecklingen, tekniskt och i fråga om massproduktion. Att en arbetare eller elev skall sysselsättas på endast en avdelning och där specialisera sig, är inte lämpligt. Det leder till en dålig utbildning för mekanikern. Om denne sysselsättes med samma arbete under en längre tid, t. ex. med att demontera och montera kanoner, medan alla skadade detaljer repareras eller nytillverkas på särskild avdelning, kan han inte känna den arbetsglädje, som är av så stort värde för fortsatt yrkesutbildning.

Den skapande samverkan mellan människans hand och tanke, känsla och vilja, som är av fundamental betydelse för utvecklingen och framåtskridandet inom all yrkesutbildning och som skänkt vår kultur mänsklig värme och trivsel, måste hållas vid liv även vid försvarets verkstäder under arbete och yrkesutbildning. Tjänsten som arbetare och förmän vid försvarets verkstäder kräver ofrånkomligt verklig yrkeskännedom, samordnad med pedagogisk insikt, byggd på psykologiska grunder. Det ena är lika ofrånkomligt som det andra, om man önskar på ett lyckligt sätt samordna det löpande arbetet med god yrkesundervisning. Eleven bör sysselsättas såväl med monteringen som tillverkning av olika detaljer, som falla inom ramen för den avsedda yrkesutbildningen.

För att de bästa och rätta arbetsmetoderna, som ge den högsta arbetsintensiteten, skola komma till användning även under fältförhållanden, är det

nödvändigt, att mekanikerna få tullgod utbildning även när det gäller tillverkning eller reparation av skadade detaljer. Då ett reparationsarbete skall utföras i fält, med värnpliktiga mekaniker som hjälpare, är det också där nödvändigt, att olika arbetsmetoder äro inlärdade och övade för dessa ordinarie mekaniker, vilka i regel ensamma ha att till närmaste överordnad lämna besked om huru många arbetstimmar, som åtgå för att återställa skadad materiel. Då framkommer det, vilken uppfattning tygverkstäderna under fortsatt yrkesutbildning lämnat mekanikerna angående arbetstimmens värde och de olika verktygens användning. Arbetstimmens värde vid arbete och fortsatt yrkesutbildning beror i hög grad på hur den användes, av vem arbetet utföres och under vilka förhållanden, samt arbetsledarens undervisningsvana och kunnighet. För att rätt kunna förstå, bedöma och giva rätta råd i rätt tid under arbetsuppgiftens utförande, måste arbetsledaren själv kunna utföra det fullgoda arbete han fordrar och övervakar. För att ernå denna kunnighet är det nödvändigt, att den tekniska personalen hos fabrikanter under freds-förhållanden beredes tillfälle att studera arbetsmetoderna för tillverkning och montering av all fältutrustningsmateriel. Under krigsförhållanden, då fabrikantens verkstäder kanske äro förstörda, är det av stor vikt att hantverkspersonalen är väl förtrogen även med större reparationsarbeten, varför alla tillfällen under fredstid måste begagnas för fortsatt utbildning.

Under nuvarande snabba utveckling och förändringar på alla områden inom försvarsväsendet är det av största vikt, att tygstatens tekniska personal även under freds-förhållanden får tillfälle att med regelbundna mellanrum tjänstgöra på övningsplatser, där truppen använder materielen vid exercis och skjutning. Denna kontakt med såväl fabrikant som trupp är nödvändig för att tygstationspersonalen skall kunna fylla sin svåra uppgift under såväl fred som krig. Ett bevis för att denna uppfattning är riktig är, att den personal vid luftvärnet, som genomgått utbildning i såväl användning som reparation av lv-materielen, erhållit en mängd goda uppslag och lyckats lösa och bemästra mycket svåra reparationsproblem, som helt eller delvis avlägsnat uppkomna fel och förebyggt olyckor under materielens användning. Dessa konstruktionsändringar, som godkänts av kungl. arméförvaltningens tygavdelning, ha gjort materielen mindre ömtålig och mer lämplig för fältförhållanden. Ett annat bevis är, att kontrollofficeren vid Bofors kallat tyghantverkare med kännedom om materielens användning i fält för att utarbeta förslag till förbättringar på ny materiel. Dylika förslag ha avgivits till kontrollofficeren och de flesta av dem ha godkänts av såväl Bofors' konstruktionskontor som kungl. arméförvaltningens tygavdelning.

Av vad ovan anförts framgår, att åtgärder, som kunna bidra till ökad yrkesskicklighet och större arbetsglädje i tjänsten för den lägre tekniska personalen vid arméns tygverkstäder, äro i hög grad påkallade. Det skulle säkerligen också resultera i att den berörda personalen under längre tid kvarstannade i tjänst, vilket skulle underlätta strävandena att under fredstid ge den en verkligt fullgod yrkesutbildning. Om de efter denna övergå till

civil tjänst, finns det de bästa förutsättningar för att de kunna få sin framtida inkomst inom eget yrkesområde. De behålla härigenom sin yrkesrutin, och då de vid krigsfall bli inkallade till militärtjänstgöring, kunna de uppfylla mycket högt ställda anspråk i fråga om såväl yrkesskicklighet som förmåga att fungera såsom arbetsledare under fältmässiga förhållanden.

Under åberopande av de anförda synpunkterna hemställes,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära utredning av frågan angående den inom arméns tygverkstäder anställda lägre tekniska personalens utbildnings- och arbetsförhållanden, varvid det hör eftersträvas en anpassning till den tekniska utvecklingen och de ökade krav, som denna ställer på personalen.

Stockholm den 20 januari 1947.

Edvin Gustafsson
i Bogla.

Henry Allard.

Thorvald Ekdahl.

Walter Sundström,
Skövde